

DEBRECENI ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR:

HELYBEN:	VIDÉKEN:
Félévre . . . 6 kor. — fl.	Félévre . . . 9 kor. — fl.
Negyedévre. 3 kor. — fl.	Negyedévre 4 kor. 50 fl.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

THAN GYULA.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Debrecen, Főter Biedermann-palota, földszint, az udvarban hátul.

A választások előtt.

A képviselői megbízatás tegnap délben véget ért és a jelöltek egész sokasága már beutazza a kerületeket, hogy újlag mandátumhoz jussanak. Általános azonban a vélemény, hogy a volt képviselők nagyrésze hiába küzd a mandátumokért, az utolsó öt év küzdelmei a választókat meggyőzték arról, hogy a sok közepes tehetség és az ezzel járó tehetetlenség országunk anyagi és erkölcsi létalappját megingatják.

Az új jelöltek többnyire független elemek és miután Széll Kálmán ígéretéhez képest a tiszta választások híve, a többség független elemekből fog állani, akik sem a pártkasza igénybevétele, sem pedig a presszió nyomása alatt jutottak mandátumhoz.

Az ugynevezett alkotmányos költséget kiki maga fizeti és így a házat nem fogják az eddig szokásos szabadjegyesek megtöl-

teni, akik akarva, akaratlanul némelykor — jobb meggyőződésük ellenére — kénytelenek voltak a tapsoncz szerepére vállalkozni.

Most változott viszonyok előtt állunk; tapsolunk annak, ami jó, elvetjük, ami rossz.

A független elemeknek nem az lesz a mottója, hogy *pártérdek*, hanem a motto lesz, az *ország érdeke*.

A szabadelvü-párt körében most ez a szellem lebeg és az egyesek most már oly nyíltan beszélnek a párt eddigi hibáiról, hogy a vén mamelukok összesugdosnak:

— *Nem-e nyílt forradalom ez?*

Széll Kálmán már felismerte az erős áramlatot és az egyes képviselőknek sok sikert kíván, amaz óhaj kíséretében, hogy politikáját ezentul is támogatni fogják.

De a hang már nem parancsoló, hanem inkább esdő. A képviselők többnyire azt felelték:

ugy mint eddig, ezentul is támogatni fogunk kegyelmes uram. Széll Kálmán — ugy látszik — a felelettel nem volt megelégedve, mert ott hagyva a társaságot, azt felelte: eddig nem volt vicc.

Mit rejt magában ez a lakonikus válasz, az a jövő titka.

A szabadelvüpart kebelében eddig erősen féltette Jászberényt, Apponyi Albert kerületét; ma délután azonban megjelent egy nagyszámu jászberényi deputáció Pesten. Felajánlották Apponyinak újból a mandátumot és kijelentették, hogy megválasztása biztosra vehető. Apponyi megköszönte az iránta tanusított bizalmat és kérte választóit, hogy ne kövessenek el semmi olyat, ami a presszióknak még a látszatát is magán viselné, mert én csak tiszta mandátumot óhajtok.

Mint értesülünk, az Almássypárt már tisztában van azzal, hogy az Apponyi-párt győzni fog és ennek következtében, hogy tovább

Alkalmazkodás.

A falragasz-festő leány el volt keseredve. Legutóbbi művét, amelynek rendeltetése egy új fajta kondenzált-tej dicsőítése volt, a vállalkozó cég visszaküldte. A tervezetet visszautasították.

— Mit ért az olyan ember, aki higított tejet árul a művészethez? kesergett a lány. Azt mondta, hogy a gyermek karja és lába nagyon hosszú, és hogy az anyáknak nem tetszenék, ha leány gyermekeik úgy nőnének, mint a plakátbeli médiike. Mintha bizony a plakátbeli leányok úgy formálódának, mint más leányok! Hát nem láttad azt a pezsgős leányt, meg azt a biciklis leányt? Micsoda alakok! Mégis hatnak...

— Oh, az semmi, felelt az író, aki együtt lakott a festővel. Nekem addig kellett egy novellámat át meg átfórmálnom, a míg jóformán elfelejtettem, hogy milyen is volt eredetileg.

— Ugyan! kiált fel a plakátos leány, megelégedkezve a maga bajáról.

— Hát egy igen csinos rajzot irtam egy leányról és egy legényről, akik szerették egymást. Tavaszi história volt a Sunday Omelet számára. Persze vörös fonálként húzódott végig a histórián a tavasz.

Tavaszi volt a történet tónusa... Csupa almavirág, viola, vörösbegy...

— Oh, milyen kedves! kiált fel a plakátos leány és néhány arany színű ibolyát pingált.

— No, ugy-e? Elfogadták... Egy ügyes rajzoló készített hozzá illusztrációt. A kép azonban nem sikerült és a történet kimaradt a folyóiratból. Visszaküldték nekem azzal, hogy változtassak rajta úgy hogy időszerűbb legyen...

— Időszerűbb?

— No igen, mert már október felé jár az idő... Az első fogalmazásban a leány margitvirágot szedett és záporként hullatta őket az ifjura. Most persze mákvirágot szedett. Az almavirágokból almák lettek és a levelek kezdtek hulladozni. Nem volt már viola és vörösbegy, de pajzánon ugrándozott az ágak közt a mókus... Az első történetben a szerelmesek a fa alatt üldögéltek. Októberben már nem igen szoktak a pázsiton ülni, hát állniok kellett a fiataloknak... Így aztán elküldtem a novellát az Omeletnek. Akár hiszed, akár nem, decemberig tartogatták, aztán elküldték nekem, hogy csináljak belőle karácsonyi történetet.

— Kedves.

— Persze. Be kellett boritanom az

egész tájat hóval és jégcsapokat függesztettem a fákra. Nem tudtam mit szedessenek a lánynyal, és legjobbnak tartottam, ha a fiatalok szépen hazajönnek a jégről, miközben a távolból a templom harangja hallatszik... A mókust felcseréltem egy bernáthegyi kutyával, mert az ilyenek szeretik a havat...

— Nagyon ügyes...

— Ugy-e? Untam az egész históriát, de hát kellett a honorárium... Valami hangulatos karácsonyi címet adtam a beszélynek és ismét beküldtem a folyóirat szerkesztőségének... Bizony visszajött azzal, hogy tegyek bele egy pár nyulacsakát és néhány piros tojást és csináljak belőle húsvéti történetet... Megtettem. Keserves volt, de megtettem... Édes Istenem, az ember annyira elfásul.

— És megjelent?

— A husvéti számban hasztalan kerestem... A szerkesztő azzal küldte vissza, hogy a beszély már nem aktuális, de mint-hogy az alapeszme jó, cifrázzam fel kissé és küldjem be még egyszer... Visszacsináltam a novellát az eredeti tavaszi formában és végül így jelent meg a mult tavasszal.

A plakátos leány felsóhajtott:

Átfestem az én teljes gyermekemet.

is kellemetlenkedjenek, alappal, vagy alap nélkül a mandátumot megtámadják.

Küzdelemre mennek hát a pártok Debreezenben és az országban mindenütt. Küzdelemre, de nem háborúra. Politikai *ellenfelek* állnak szemközt, de nem ellenségek. A szabad meggyőződés korlátlanul uralja a szituációt.

Vajjon felderül-e hát végre a politikai élet terén is a dicső nap hajnala?

A képviselőház feloszlata.

— Távirati tudósítás. —

A szokásos pompával ment ma végbe a magyar országgyűlés ünnepélyes berekesztése. Jóval tizenegy óra előtt az új országgyűlés két házának tagjai, Széll Kálmán miniszterelnök a kabinet tagjaival, Vaszary Kolos bíboros hercegprímás, Széchenyi Gyula gr. főlovászmester, gr. Andrássy Aladár főkamrásmester, gr. Festetics Tasziló főpohárnok, gr. Bánffy György főajtóálló, báró Bánffy Dezső főudvarmester, báró Széchenyi Béla és Radvánszky Béla koronaörök, gr. Pálffy Andor testőrkapitány, gr. Paar Ede lovassági tábornok, ő felsége hadsegéde, végül Pelleth József címzetes püspök (a ki az apostoli keresztet vitte,) gyűltek össze a királyi vár kihallgatási termében.

Pontban 11 órakor indult a menet a nagyterembe, még pedig elől a zászlós csapat, azután a hercegprímás, Széll Kálmán miniszterelnök és a többi miniszterek, Bánffy Dezső báró főudvarmester a pálczával, Széchenyi Gyula gróf főlovászmester egyenesen felfelé tartva a meztelen királyi kardot, mellette Pelleth püspök az apostoli keresztel. Végül ő felsége, kísérve Andrássy Aladár gróf főkamrásmester és Pálffy Andor gróf testőrkapitánytól.

Midőn a király a nagyterembe vonult, a várudvarban felállított zászlóalj tisztelgett, a zene pedig a néphymnuszt játszotta.

A terembe érve, ő Felsége a trónon foglalt helyet és feltéve kalapját, a terem legtávolibb részeiben is jól hallható hangon felolvasta a trónbeszédet, a melyet a jelenvoltak lelkes éljenzéssel fogadtak.

A trónbeszéd.

Tisztelt Urak Főrendek és Képviselők,
Kedvelt Híveink!

Bizalommal üdvözlök Önöket ezen országgyűlés küszöbén. Hazafiságukba vetett hittel hívtuk fel Önöket, hogy munkálkodjanak azon függő kérdések megoldásán, a melyeket az ország érdekében ezen országgyűlés feladatául jelöltünk meg.

A viszonyok nem engedték, hogy minden megjelölt kérdés törvényhozási elintéztet nyerjen, de azért bizalmunkban nem esatlakoztunk, mert ezen országgyűlés is

ernyedetlen szorgalommal látott hozzá feladatainak megoldásához és megelégedéssel tapasztaltuk, hogy azon fennakadás után is, a mely egy időben az érdemleges tárgyalásokban beállott, tanácskozási zavartalan és nyugodt menetét hazafias belátással ismét helyreállították és hasznos és kártartó munkássággal nem egy kérdés nyert elintéztet a sok közül, a mi mélyen belenyúl a nemzet életébe.

Nem sikerült ugyan a magyar koronám országai és a többi királyságaim és országaim között a vám- és kereskedelmi ügyeket azon médon szabályozni, a melyre az 1867. XII. t.-cz. első sorban rámutat. Mindamelllett a vám- és kereskedelmi viszonyok és a fogyasztási adók a kölcsönös méltányosság alapján az ország törvényes jogainak, valamint gazdasági és pénzügyi érdekeinek megfelelő elintéztet nyertek.

A hitelviszonyok egészséges és szilárd fejlődését van hivatva előmozdítani a bankügy újabb szabályozása. Fontos és életbevágó lépések történtek a valuta rendezése érdekében. Az államjegyekből álló közös függő adósság teljes beváltása és az ezzel kapcsolatos teendők szabályozása a kötelező készfizetések elé gördült akadályokat fogják elhárítani és így, bár a helyzet által igényelt óvatossággal, de határozott lépésekkel közeledünk a kötelező készfizetések felvételének idejéhez, a mely a pénz értékének a gazdasági termelés minden ágára fontos, oly sokáig nélkülözött állandóságát fogja biztosítani.

A fogyasztási adók új szabályozása a városok és községek fogyasztási adó természetű jövedelmeinek a városi és községi háztartások jogos igényeivel számoló rendezését is szükségessé tette.

Az állam nem csekély anyagi és erkölcsi támogatásával célirányos szabályozást nyert a hitelszövetkezeti ügy, amely a földmivelő és kisebb ipari osztály anyagi helyzetének javítását fogja előmozdítani.

A törvényhatóságok, községek és közcélú egyesületek hiteligényeit szolgáló kötvények törvényes szabályozásával közgazdaságilag fontos hitelviszonyok nyernek szilárdabb alapot.

Nemzeti és katonai szempontból kiváló fontossággal bír újabb állami alapítványi helyek létesítése a közöshadsereg nevelő- és képzőintézetében. A honvéd nevelő- és tisztképző intézetek felállítására lehetővé teszi magyar honvédségem tiszti létszámában beálló fogyatékoknak minél több saját nevelésű tiszti sarjadékkal való pótlását. A Ludovikának valóságos tisztiakadémiává történt szervezésével pedig a magyar nyelvű tisztnevelés, a nemzet egyik régi vágya, teljesebbé ment.

A közigazgatás tág mezején, annak javítása érdekében fontos törvények alkotattak.

A nyilvános betegápolási ügy az egyenlő teherviselés elvének érvényrejutásával rendeztetett.

Emberbaráti és nemzeti célokat valószínűleg a talált, valamint a hatóságilag elhagyottaknak nyilvánított hét éven alóli gyermekek védelmére állami gyermekmenhelyek felállítására, a melyhez a községekre szoruló hét éven felüli gyermekek rendszeres állami gondozása csatlakozik.

Helyreállított Fiumében a törvényes rend, a melyet állandó és egészséges alapokra helyezett a Fiumében szervezett közpofuku közigazgatási hatóságról szóló törvény.

A közigazgatás egyszerűsítése a közigazgatás terén tapasztalt és különösen bonyolult, következtelen és nehézkes eljárás helyett egy a köztisztviselők, mint a nagyközönség érdekében könnyű tájékozódást, rendet és biztonságot kíván teremteni és így hivatva van egyuttal arra, hogy a köz-

ségi közegek kiképzéséről gondoskodó intézkedéssel együtt a közigazgatási reformok számára a talajt előkészítse.

Az ország kulturális haladása iránt tanúsított meleg érdeklődésük és gondoskodásuk tette lehetővé a közművelődés különféle intézményeinek fejlesztését és a közoktatás csaknem minden ágának úgy külső szervezetében, mint belső fejlődésében a gyakorlati életre kiható intézkedések egész sorozatát és a tanári s tanítói kar anyagi helyzetének fokozatos javítását.

A vallásügyi törvényhozás terén jelentékeny alkotást képez a lelkeszi jövedelem kiegészítéséről való gondoskodás.

A mezőgazdasági helyzet javítása több nagyfotosságu intézkedéssel lön biztosítva.

Az állatorvosi közszolgálat államosítása, a közérdekű öntöző csatornák létesítéséről, községi és némely más erdők és kopár területek állami kezeléséről szóló intézkedések tanuskodnak erről.

Rendeztetett a gazdatisztek jogi helyzete, nemkülönbön gondoskodás történt a jogviszonyaik törvényes szabályozását eddig csaknem teljesen nélkülözött mezőgazdasági munkások sorsáról a munkaadók és munkások közötti jogviszony rendezése által.

Megalkottatott az országos gazdasági munkás- és cselédpénztár is, mely a kis existenciák boldogulását intézményileg biztosítja.

A kereskedelem és ipar érdekei, a melyek az ország erejének emelésére és fejlődésére ép oly fontosak, több irányban nyertek törvényes intézkedéssel támogatást.

A forgalom könnyítését és a kereskedelem érdekeit fogják első sorban szolgálni az állami vasutaknál történt jelentékeny beruházások, a vasuti hálózat fejlesztése és a hajózási vállalatok támogatása.

Az igazságügy terén is történtek nevezetes alkotások. A legkiválóbb fontossággal bír a bünvádi perrendtartás életbeléptetése, a mivel jelentékeny lépés történt a jogbiztonság és a jogegység megvalósítása felé.

A múlt évi nemzetközi versenyen Párisban a hazai művészet, a közművelődés és az összes gazdasági termelési ágak kiállításával jelentek meg. Örömmel szolgált, hogy magyar koronám országai méltó helyet foglaltak el a nemzetközi versenyen.

A választások tisztaságát, a képviselők függetlenségét és a képviselőház erkölcsi súlyát és tekintélyét vannak hivatva emelni azok a törvények, a melyek az országgyűlési képviselőválasztások feletti bíráskodásról és az összeférhetlenségről szólnak.

Sok van még hátra, a mit kedvelt és hű Magyarországnak szellemi és gazdasági erejének emelésére, intézményeinek kiépítésére, közviszonyainak javítására alkotni kell az állami élet minden ágában és minden részében.

Sok az, a mit ez az országgyűlés a másokra örökségképp hátrahagy.

A jövő országgyűlés fokozott és kártartó munkásságára és hazafias belátására lesz szükség, hogy mindezeket a nagy és nehéz feladatokat megoldja.

Könnnyítsék e munkát a béke áldásai! Reményt ad erre a szövetségeseinkkel való benső jó egyetértés és az a jó és barátságos viszony, a melyben minden külhatalommal állunk.

Kitörülhetetlenül szívünkbe van vésve és kegyelettel emlékezünk meg arról a ténnyről, a melylyel kedvelt Magyarországnak, felejtethetlen Hívesünknek, Magyarországnak nemcsak jog szerint, de szíve szerint is Királynéjának emlékéit a hála és szeretet megindító jeleképpen törvénykönyvében az örök időknek átadta.

Siettetni óhajtván a nemzeti akarat megnyilvánulását, hogy az országgyűlés termékeny, kitartó és bölcs munkával mielőbb hozzáfoghasson a jövő nagy feladatok megoldásához: minisztériumoknak az 1848. IV. és az 1896. X. t.-cz. alapján tett előterjesztése folytán ezen 1896. évi november 23-ára összehívott országgyűlést királyi jogunknál fogva feloszlattuk és berekesztjük.

Hazafias működésükért és buzgó fáradozásukért köszönetünket fejezve ki, fogadják királyi kegyelmünket és őszinte üdvözlésünket és vigyék ezt megküldőknek.

Midőn a király ezután a trónról távozott, a katonaság ismét tisztelgett és a zenekar újból rázendített a nép-hymusra. Ezalatt a király ugyanazon kísérettel és ugyanazon rendben, a melylyel a terembe jött, belső termeibe vonult vissza.

Ezután a várkapornában hálaadó istentisztelet volt, a melyen ő felsége minden nyilvános kíséret nélkül jelent meg az oratóriumban, a mely alatt Pelleth püspök az apostoli kereszttel foglalt állást, míg az országgyűlés tagjai magában a kápolnában foglaltak helyet. A Tedeumot Vaszary Kólos biboros hercegprimás celebrálta, fényes segédlettel, a melyben Kohl Medárd püspök, Kriszán Mihály és Andor György pápai kamarások Berger János egyetemi tanár, Várossy Gyula és Glattfelder Gyula szeminaryumi igazgatók, Kanter Károly apát, udvari plébános, továbbá a Philippinum négy tagja vettek részt.

A csillogó diszmagyart és egyenruhát öltött képviselők és főrendek felvonulását az utcán nagy közönség nézte.

VIDÉK.

Nagy idők tanja Szenkovszky Rezső, nyugalmazott beregszászi postamester, Bereg megye központi takarékpénztárának volt igazgatója, iskolai gondnoksági tag, szeptember 6-án meghalt Beregszászon hatvankilenc éves korában. Az elhunyt honvéd volt a 48-iki szabadságharcban.

Öngyilkos megyei tisztviselő.

Nagy-Enyeden nagy részvétet keltett Gidófalvy Ödön vármegyei pénztári ellenőr öngyilkossága. Gidófalvy, aki fiatal ember volt még, hallantékon lőtte magát és rögtön meghalt. Hogy mi birta tette elkövetésére, nem tudják, mert egyetlen sornyi írást sem hagyott hátra. Valószínűleg szerelmi bánata kergette a halálba és az is, hogy gyakran pénzzavarral küzdött. A megyei pénztárnál viselt állásával nem függ össze Gidófalvy tragikus halála, mert a négy nap előtt tüzetesen megvizsgált pénztárt a bizottság teljesen rendben találta.

Aranylakodalom. Mezőberényben ritka szép ünnepet ült a minap Marmorstein Sámuel és neje. Az ősz házaspár aranylakodalomát ülte, mely ugyszólván az egész községnek örömmünnepe volt. Az ünnepelt párt az egész község színe-java előtt Heves Kornél dr. szolnoki főrabbi áldotta meg, ki szép beszédben vázolta az ünnepség nagyságát és tolmácsolta az általános tiszteletet és szeretetet, melyben a jubiláns pár mindenfelül részesül.

Komjáthy János visszalépett.

Debreczen, szeptember 10.

Hónapok óta foglalkoztatja Debreczen társadalmi köreit az a kérdés, hogy ki lesz a szinigazgató? A kérdés érdekességét fokozta, mikor a közhangulattal szemben Komjáthy János mellett foglalt állást a színházbizottság s utána elnöki döntéssel a tanács is.

Abban azonban már senkinek kétkedett, hogy a közgyűlésen más fordulatot vesz az ügy, s a nagyközönség várakozással tekintett a fejlemények elé. A kérdést azonban egyszerre megoldotta maga Komjáthy, a ki tegnap beadványt intézett a tanácshoz s ebben kijelentette, hogy nem reflektál többé a debreczeni színházra. Az érdekes beadvány szóról-szóra a következő:

Tekintetes városi tanács!

Mélyen tisztelt Színházi Bizottság!

Alulírott szinigazgató tisztelettel kérem, hogy a színház kiadása tárgyában beadott pályázati kérvényemet és annak mellékleteit nekem visszaadni méltóztatásának, azon kijelentésem szives tudomásul vétele mellett, hogy a debreczeni színházra mostani szerződéselem lejártá után nem reflektálok.

Tudom, hogy aki megválasztatván, s a színházról lemond, az 20,000 korona kaucióját veszti — nem tudom, fennáll-e ez a határozat most, midőn a tekintetes Tanács és a mélyen tisztelt Bizottság határozata megfeleleztetvén, nem végérvényes, de kijelentem, hogy ezen beadványom kérelem, melynek teljesítését — azt hiszem — semmi se nehezíti s így a kaució elvesztéséről szó sem lehet.

Köszönöm önöknek mélyen tisztelt Uraim, hogy bizalmukkal megtisztelni újból szivesek voltak, szükségem volt erre azon híresztelésekkel szemben, melyek a debreczeni színház hanyatlásáról adtak híreket, szükségük volt önöknek maguknak, mert így nem történhetett meg az a csak boszúért lihegő egyének által kigondolható dolog, hogy magyarul szólva ma kitegyék a szűrét annak, akit 3 évvel ezelőtt működése méltánylásául meghívással marasztott — nem hivatalosan — Debreczen vezetősege, pedig azóta sem én, sem társulatom nem rosszabbodott.

Ilyen körülmények között hálás szívvel fogok távozni Önöktől, elfogadva olyan pozíciót, hol nemcsak a művészetnek, hanem a magyarságnak is hasznára lehetek s hová mennem magasabb akarat parancsolja s mindig örömmel gondolok vissza Debreczenben eltöltött 6 évemre, mely időnek bőséges tapasztalata az oda menő rajongó ifjat, mint nagyon komoly, minden emberi gyöngesség és hiúsággal számolni tudó férfit bocsátotta el.

Kérésemet megújítva vagyok lekötölezett szolgálójuk

Komjáthy János,
szinigazgató.

Pozsony, 1901 szept. 7.

Ezzel a kérelemmel már tegnapi ülésében foglalkozott a tanács. Kimondta, hogy Komjáthynek a kauciót csak a tanácsi döntés jogerőre emelkedése után adja ki, Makó Lajost pedig felhívja, hogy három nap alatt nyilatkozzék: Fentartja-e a pályázatát s hajlandó-e a színház igazgatói vezetését elvállalni? Ha Makó három nap alatt nem nyi-

lakozik, új pályázatot irnak ki a színházra.

Legérdekesebb különben a sok port felvert kérdésben az, hogy a tanácsi döntés ellen Komjáthy visszavonulása daczára is beadják a törvényhatósági bizottság tagjai felebbezésüket. Beadják pedig tömeges aláírással azért, hogy dokumentálják, mikép az igazgató változást tényleg a közönség legkiválóbbjai s nem csupán azok kívánják, a kiket Komjáthy hívei nem a közvélemény hűséges kifejezőinek, hanem ellenségeknek tekintettek.

A felebbezést, amelyet eddig nem remélt nagy számmal irtak alá, már holnap, vagy holnapután beterjesztik. Ez a felebbezés különben így szól:

Nagyságos kir. tanácsos, Polgármester Ur!
Tekintetes Tanács!

Mint részben sz. kir. Debreczen város törvényhatósági bizottságának tagjai, részben mint városunk kulturális érdekei iránt melegen érdeklődő egyszerű polgárok a tek. Tanácsnak 11703/901. sz. alatt hozott s a városi színház bérletét elintéző végzése ellen a törvényes határidőben tisztelettel

felebbezéssel

élünk s kérjük jelen felebbezésünket sz. kir. Debreczen város törvényhatósági bizottsági közgyűléséhez felterjeszteni, a hol a tanácsi határozat megváltoztatásával annak kimondását kérjük, miszerint a tanács a Debreczen városi színház az 1902/3., 1903/4., 1904/5-ik évi szini idények bérletére nézve a szerződést Makó Lajos szinigazgatóval kösse meg.

Tekintetes Bizottsági Közgyűlés!

Ha nem is indokolnánk e felebbezésünket, hanem a debreczeni színházlátogató közönség tapasztalatát s annyiszor nyilvánosságra jutott panaszát hívnánk fel csak támogatásul, akkor sem kétkednénk e jogorvoslat sikerében s ha ezek daczára mégis kiemelendőnek tartjuk fellépésünk s felebbezésünk indító okait, tesszük ezt azért, hogy leszámoljunk azzal a tarthatatlan váddal, mely a debreczeni színház jövőjéért a színházlátogatók s bérlek szellemi érdekéért felvett küzdelmünkre a személyes üldözés bélyegét akarja rá nyomni. Utolsó kártyája ez a vád a Komjáthy János igazgatói működését védő csoportnak!

Tekintetes Közgyűlés! Komjáthy János igazgatói képességei előtt készséggel hajtuk meg az elismerés zászlaját. Ennek a képességnek érvényesülése eredményezte az ő itteni működésének első három évében a színházi élet nagyszerű fellendülését. Megvagyunk győződve, hogy az ő anyagi eredményei a társulat erkölcsi s művészi erejével parallel találtak kielégítést ez időszakban s mi méltán remélhettük a közönség impozáns támogatása után tőle is, miszerint a pártfogás megkettőzteti ambícióját s oly társulattal, műsorról s előadásokkal hálálja meg a becézgető jóindulatot, a mely társulat, műsor és előadások, a debreczeni színház anyagi viszonyának megfelelőleg az ország második szinpadává emeli színházunkat

Komjáthy János a nagyközönség várakozását semmiben sem valószínűsította meg, sőt működésének utolsó három évében bizonyosságát nyújtotta annak, hogy a művészi célok és eredmények őt már nem vonzzák s hogy az ő egyedüli ambíciója, mennél kevesebb személyi kiadással, — nem törődve a közönség művészi igényeivel — minél nagyobb anyagi eredményeket elérni.

Állításaink valóságának mérlegelésénél ne méltóztassék a legutolsó színi idény záró heteire gondolni, a mikor a szerződési kísérletek új erőket vonultattak fel s a műsort is némi változtatosságra emelték, hanem méltóztassék visszaemlékezni a múlt évi idény szomorú téli estélyire, a melyeken a *karból előléptetett tenoristák és énekesnők kinlódásait kellett a közönségnek végig szenvedni s a mikor a műsor szegénységét repülő ballettekkel, felemelt helyárrakkal akarta az igazgató ur pólastolni.*

Határozottan állítjuk, hogy Temesvár, Arad, Szabadka, Kassa, Szeged, Nagyvárad színiigazgatói sokkal magasabb s művészi kiadásokkal vezeték s szervezik társulataikat, mint Komjáthy János, aki a *kezdő tehetségek gyakorló iskolájává avatta, — igaz, hogy olcsó pénzen, — a debreceni színpadot, de ez irányu működésében és zsebeit féltve, óvatos, mert a mint e tehetségek itt kifejlődtek s szerepkörük bővültével, hatásuk erősülésével a megélhetés eszközeit fokozottabb mérvben s joggal igénylik, akkor hiábavaió a közönség óhaja, a kedvezménytelen magának másutt keresni az anyagi elismerést s Komjáthy János ismét melegen érdeklődik a színészközlak másodrendű végzett növendékei iránt. Csak a másodrendűek iránt! Mert a fővárosi sajtó elismerése mellett vizsgálzó jeleseket elviszi Arad, Temesvár, Szeged, Szabadka jó fizetéssel, ezekre Komjáthy évek óta nem reflektál.*

Méltóztassék visszaemlékezni arra az időre, a mikor a debreceni színházigazgatóság még koczkáztatott vállalat volt, amikor a páros s páratlan bérlés csekély eredményeket hozott! Akkor országos hírű énekesnők — 600 frtos havi fizetéssel — voltak a debreceni társulat s műsor támaszai s minden szerepkör jól fizetett elsőrendű erőkké volt betöltve. Komjáthy János, a magyar nagy színházak igazgatói között lehet a legnagyobb finánzkapacitás, de a *közönség művészi igényeivel a legkevésbébbet ő törődik.* Jele az ő működési irányának az is, hogy társulatának majdnem minden jeles, megbecsülni való tagja a nagyobb fizetés kedvéért 1902. évi virágvasárnapjától elszereződött tőle.

Mindezeket nem először hallja és hallatja a nyilvánosság előtt: a nagyközönség s megdöbbentő dolog, hogy ezen megczafolhatatlan tények tudatában a tekintetes Tanács, — *mellőzve a színházigazgatók óhajait, a közönség egyhangú dőlő megnyilatkozását, Komjáthy János kezeire akarja bízni kulturánk féltett várát: a debreceni színházat, további három évre, olyan pályázóval szemben, mint Makó Lajos.*

Makó Lajost, az ő igazgatói működését a legteljesebb elismerés kíséri színiigazgatói pályájának fáradságos, de eredményes utján. Egyike ő a legtöbb művészi ambícióval s a legjobb szervező és vezető képességgel ügyködő igazgatónak, a ki szerencsés kézzel uralja a reá bízott hatáskört. Itélő képessége, jó izlése biztosítja neki a társulat szervezésének sikerét, áldozatkészsége pedig a legjobb erőknél melléje való csoportosulását.

Ismeri a közönség izlését, igényeit s minden ambíciója abban csinosodik ki, hogy bármily áldozattal ez igényeket elégitse ki a közönség pártolásának meghálálásául.

Ennek az embernek, ennek a férfinak a kezére óhajtjuk rá bízni a Debreczen városi színház igazgatását a jövő három évben s reméljük, hogy ezzel a t. Bizottság nagy többségének véleményét tolmácsoltuk.

ÚJDONSÁGOK.

* **Személyi hírek.** *Dobiecki Sándor* máv. üzletvezető a tegnap esti gyorsvonattal Debreczenbe érkezett. *Dr. Kola János* a tegnap esti budapest gyorsvonattal Debreczenbe érkezett.

* **Dobiecki Sándor jelölése.** Debreczen társadalmi és pártköreiben a legnagyobb érdeklődéssel néznek most a harmadik választókerület alakulásai elé. Tegnap délután már bizalmas értekezletre gyűltek össze a kerület szabadelvű választóinak elnökei és alelnökei, akik a jelölés kérdésével foglalkoztak. Az értekezleten felolvasták és örömmel vették tudomásul *Dobiecki Sándor* máv. üzletvezető Budapestről tegnap küldött sürgönyét, amelyben immár teljes határozottsággal nyilatkozik, hogy a választópolgárok bizalmát köszönettel veszi és az esetleges jelölést elfogadja. Ugyanezen a gyűlésen olvasták fel a kerület eddigi képviselőjének *dr. Kola Jánosnak* levelét, amely szintén oda vergál, hogy az újabb jelölés előtt nem térne ki. A kerületi elnökök ezután azt határozták, hogy vasárnapra pártgyűlést hívnak össze, amelyen a választópolgároknak módjuk és alkalmuk lesz a jelölés kérdésében kifejtetni óhajaikat. Annyi tény, hogy a kerületben a szabadelvű választópolgárok egész lelkesedéssel emlegetik a *Dobiecki Sándor* nevét s ez a jelölés az ő közös, egybehangzó óhajukat képezi.

* **A büntetőjogi tanszék.** A főiskolai gazdasági tanács átiratot intézett a hatósághoz, amelyben kérte, hogy a város által fenntartott büntetőjogi tanszék javadalmazása 1901. július elsejétől háromszáz koronával kipótoltassék. A véleményezésre felhívott bizottság javasolja a kért kipótlást.

* **A királyné halálának évfordulója.** Ma, mint Istenben boldogult Erzsébet királyasszonyunk gyászos halálának évfordulati napján, a római katolikus templomban a gyászisteni tiszteletet a következő időben és sorrendben tartatnak meg: Reggel fél 8 órakor a gimnáziumi ifjuság gyászmiséje, melyen az elemi iskolások is részt vesznek, tartja *Vass Károly* kegyesrendi tanár. 9 órakor ünnepélyes gyász isteni tisztelet az összes hatóságok részvételével, tartja *dr. Wolafka Nándor* v. püspök segédlettel. 10 órakor a zárdai növendékek gyászmiséje, tartja *Brösztel Lajos* hitoktató.

* **A békítés következménye.** *Nuszbaum József* eléggé ismert alakja a kávéházi és vendéglői helyiségeknek, hol hátán déligyümölcsessel telt kosárral s kezében egy zacskó számmal hívja fel a vendégeket a vele való játékra. Mielőtt éjjeli körutjára indulna, rendszeren beszokott térti *Földi Dániel* kávémérésébe. Pénteken este is, mint rendszeren, a szokott időben pontosan megjelent a kávémérésben. Hanem ezuttal rosszul választotta meg az időt,

mert *Földi Dániel* kedves élete párjával éppen egy vaslapáttal állott szemben. A békés természetű *Nuszbaum* nem tudta tétlenül végighallgatni az asszonysiránkozását, közibe állott a verekedőknek és szelid szavakkal igyekezett *Földi Dánielt* lebeszélni. A feldühödött ember erre neki esett *Nuszbaumnak*. Kétszer sulytott fejére a vaslapáttal s *Nuszbaum* véres fejjel menekült előre az utcára. Egy közelben lakó orvos kötözte be sulyos sebeit, azután a rendőrségre ment, hol a fentiekben adta elő panaszát bántalmazója ellen.

* **Tisztikar választás.** Az Abeleszféle polgári leányiskola vasárnap tartotta meg önképző körének tisztikar választását, melynek eredménye a következő volt. Elnök: *Lakos Katicza* tanárnő, alelnök: *Klein Ilonka* IV. polgári. Pénztárnok: *Hallai Ilona* III. polgári. Aljegyző: *Berger Ilona* III. polgári és *Rózsa Ilona* főjegyző.

* **A nagyerdő gyógyfürdő** ügyével tegnap délután *Vecsey Imre* tb. főjegyző elnöklete alatt tartott ülésében foglalkozott a jog- és pénzügyi bizottság. A bizottság a három ajánlattevő orvos tervét helyesléssel fogadta s ajánlja a tanácsnak, hogy a fürdőt huszonötévi bérlettel adja ki *dr. Burger*, *dr. Balkányi* és *dr. Altmann* orvosoknak. Kösse ki azonban, hogy az első öt évben évenként kétezer forint bért fizessenek s ez minden öt évben tíz perccenttel emeltessék. Kötelesek a bérlet orvosok már az első évben tizenöt ezer koronáig új, tervük szerint való építkezéseket tenni, a nagyerdei vendéglős részére lakást adni. A bizottság javaslatával még a tanács és a közgyűlés foglalkozik.

* **Szabadság után.** *Csath Zsigmond* a debreczeni posta és táviró hivatal főnöke szabadságáról visszaérkezett s hivatalát a mai napon elfoglalta.

* **Sikkasztó cseléd.** *Lázari Árpád* máv. üzletvezetőségi hivatalnok cselédje, a reá bízott tiz koronát elsikkasztotta s vele megugrott. A károsult, mivel a sikkasztó cseléd még a délután folyamán sem tért vissza, panaszt emelt ellene a rendőrség előtt.

* **A szövőipar tanfolyam megnyitása.** A debreczeni jótékony nőegylet f. hó 8-án, délelőtt 11 órakor nyitotta meg szövőipar tanfolyamát péterfia-utczai árvaházi helyiségében. Az ünnepségre a városi tanács képviselőjében *Komlóssy Arthur* polgármester-helyettes, főjegyző és *Bészler Károly* tanácsos, árvaszéki elnök jelentek meg, továbbá ott voltak: *Veressné Szathmáry Teréz* elnök, *Szabó Kálmánné* és *Komlóssy Arthurné* alelnökök, *dr. Pallay Miklósné*, *Jabloneczay Kálmánné*, *Koncz Ákosné*, *Bészler Károlyné*, *Udvarhelyi Gézáné*, *Bóczán Eleménné*, *Muraközy Róza*, *Vértessy Lajosné* v. tagok urasszonyok, továbbá *Kubek Erzsébet*, a nőipariskola igazgatója, *Balog Irén*, az árvaház tanítónője, *Fazekas Sándor*, m. kir. állami főreáliskolai igazgató, S.

Szabó József főgimnáziumi tanár, tb. titkár, Szücs Kálmán nőegyleti pénztáros, Koncz Ákos titkár és nagyszámú közönség. A megnyitó beszédet Koncz Ákos titkár mondotta, rámutatva a szövőipar tanfolyam fontosságára és azon nagy erkölcsi és anyagi haszonra, mely ebből származik. A megnyitó beszédre Komlóssy Arthur polgármesterhelyettes válaszolt örömet fejezve ki ez új intézmény létrejöttén. Szívesen igéri, hogy a városi tanács erkölcsileg s amennyire anyagi viszonyai engedik, anyagilag is segíteni fogja a nőegyletet nemes törekvésében. Az éljenzéssel fogadott szép üdvözlő szavak után a nagy közönség megtekintette a már-már teljesen készen álló helyiségeket, melyekben a munka a napokban megkezdődik.

* **Az irgalom háza.** A Budapesten gyógyíthatatlan betegek befogadására alakult *Irgalom háza* egyesület Debreczen városát arra kérte, hogy lépjen be 10 ezer koronával alapító tagjai közzé. A véleményezésre felhívott jog- és pénzügyi bizottság azonban a tanács elé terjesztendő javaslatában kifogja fejteni, hogy a város ezidőszereint még sincs abban a helyzetben, hogy ezen humanus célra alapítványt tehessen.

* **Lebukott a háztetőről.** Mike Lajos ácsmester Hosszu-Pályiban egy új ház tetején dolgozott. Munka közben megecsuszott s olyan szerencsétlenül esett le a ház tetejéről, hogy jobb válla csontja eltört. Mike Lajost a debreczeni kórházba hozták be ápolásra.

* **Ajándék a másébol.** Boda Juliánna különös módon intézte el a közte és Eszterházi Mari nála szálláson levő nő közt fennálló adóssági viszonyt. Felhasználta egy kedvező alkalmat, mikor Eszterházi Mari távol volt a háztól, — feltörte ládáját és körülbelül kétszáz korona értékű ruhane-műjét kiszedte belőle, és a Mari társnői között szétosztotta. A hazatérő Eszterházi Mari nagy meglepetéssel hallotta a történeteket s követelte ruháinak visszaadását, a mit azonban megtagadtak tőle. Eszterházi Mari a rendőrséghez fordult, mely megindította az eljárást Boda Juliánna ellen.

* **A város áldozatkészsége.** Debreczen város jog és pénzügyi bizottsága tegnap tárgyalta az izraelita iskolaszék iskolai segély iránt való kérelmét és javasolja, hogy erre a célra négyezer koronát adjon a város. A rabsegélyező egyesület anyagi támogatást kérő beadványát szintén meghallgatta a bizottság s javasolja a tanácsnak, hogy a város ötven koronával lépjen be az alapító tagok sorába. Ellenben a new-yorki magyar egyesület segély iránti kérelmét a város sok oldalról igénybevett házipénztárára tekintettel nem tartja teljesíthetőnek.

* **Svéd torna órákra** jelentkezni lehet dr. Szász Adolfnál, Széchényi-utca 1. sz., I. em. délelőtt 9—12-ig, délután 3—5-ig. Rosszul fejlett, vérszegény, rossz tartású embereknek ajánlatos a svéd torna.

* **Hála a vendéglátásért.** Koris Imréné kávémérő asszony jó szíve megsajnálta Gáti Eszter cselédeleányt, ki különféle hazugságokkal annyira elámitotta a jószívű asszonyt, hogy az először jól megvendégelte, azután pedig lakásában szállást is adott neki. Vendége iránti figyelmessége annyira kiterjedt, hogy mivel ő kora hajnali órákban szokott eltávozni, zajtalanul a legcsekélyebb nesz nélkül hagyta el lakását, nehogy kedves vendégének legédesebb álmait, — a hajnali álmát zavarja meg. Gáti Eszter meg csak éppen erre várt, mert alig távozott Koris Imréné hazulról, kiugrott az ágyból, kiválasztotta háziasszonya legszebb ruháját s azt magára öltve megugrott. A leányt most a rendőrség körteteti.

* **Öngyilkos kereskedő segéd.** Tegnap lapunkban röviden említést tettünk arról az öngyilkosságról, melyet egy ismeretlen ember a Csokonai kertben vasárnap este elkövetett. A kórházba való szállítása után tegnap reggel hosszas fáradság után végre sikerült eszméltre hozni s most már annyira javult a helyzete, hogy életben maradásához reményt fűznek az orvosok. A délelőtti folyamán történt kihallgatás alkalmával elbeszélte, hogy Orondi Gyulának hívják n.-károlyi lakos, 32 éves, nős és családos. Édes atyja Nagy-Károlyban gyógyszerész, de vele már évek óta nem beszélt a köztük lévő feszült viszony miatt, sőt feleségével sem él már hónapok óta együtt. Utóbb Budapesten volt, mint kereskedősegéd, alkalmazása azonban nem volt megfelelő és kilépett az üzletből. Azóta hely nélkül van. Pénze már teljesen elfogyott, mikor tegnap délután Debreczenbe érkezett. Itt is több helyen kísérelte meg, hogy alkalmazást nyerjen, de fáradozásai sikertelenek maradtak. Ez és a családjávali feszült viszony érlelték meg benne azt, hogy öngyilkossá legyen. — Tíz csomag gyufát vásárolt különböző helyen s ezt vízben feloldotta. Kévéssel hat óra előtt ment be a Csokonai kertbe, hol egy darabig a járó-kelőket bámulta s azután fenékgig őrítette a méreggel telt poharat. Családját az esetről saját kívánsága szerint nem értesítette a rendőrség.

* **A kereskedelmi akadémia** tanárai azt kérték a várostól, hogy mentse föl őket a községi pótdó fizetésének terhe és kötelezettsége alól. A jog- és pénzügyi bizottság tegnap tárgyalta ezt a kérelmet s elhatározta, hogy pártolóláig terjeszti a tanácsülés elé.

* **Meglopott kulturmérnök.** Károlyi Szilárd kulturmérnök 8 napi távollét után tegnap érkezett vissza Debreczenbe. Távollétében lakását a házmesternére bizta, akinek átadta szobája kulcsát is. Tegnap délután alig lépte át szobája küszöbét, nagy meglepetéssel vette észre, hogy szekrénye és ládája fel van törve s azokból több mint háromszáz korona értékű ruha-

neműje hiányzik. Az esetről azonnal jelentést tett a rendőrségnél, honnan Dobos József rendőrbiztost küldték ki a nyomozás megejtésére. A szobajátó zárján semmiféle külerőszak nyoma nem észlelhető. A vizsgálat folyik az ismeretlen tettes után.

* **Betörés egy bankba.** Lemberg-
L. táviratozzák: A Jonars M. bankházba, a melynek irodája a Grand Hotel földszintjén, a belváros egyik főutójában van, tegnap éjjel a pinczéből betörték. A tüzmentes szekrények egyikét felfeszítették és értékpapirokat, szelvényeket, sorsjegyeket és készpénzt összesen 80.000 korona értékben raboltak. A többi pénzszekrények sértetlenek maradtak. A rendőrség széleskörű intézkedéseket tett a tettesek kinyomozására.

* **Szabad választás.** A magyar általános biztosító társaság budapesti vezérigynöksége összes főigynökségeihez s így tegnap a debreczenihez is átiratot intézett, amelyben a főnökséget utasítja, hogy a tisztviselőket alkotmányos joguk gyakorlásában *se ne befolyásolja, se befolyásolni ne engedje.*

* **Köszönet nyilváníítás.** Mindazon rokonok, barátaink és ismerőseink, de különösen a „Petőfi Dalkör“ működő tagjai, kik boldogult nóm, illetve anyánk temetésén megjelenni szívesek voltak s részvételükkel fájdalomukat enyhítették: fogadják ezuton is hálás köszönetünket. A Strausz család.

* **Általános közkedveltségnek örvendő** uri divatüzlet Debreczenben. Kis templom mellett. Az őszi, valamint iskolai idényre igen szép és olcsó újdonságok érkeztek, u. m. férfi és fiu kalapok, ingek, gallérok és nyakkendők, czipők, harisnyák, alsó ruhák és több másféle e szakba vágó cikkek, melyeket feltűnő olcsó, szabott árban ajánl Fekete Jakab uri divat üzlete Debreczenben.

* **Találatott.** A vasárnapi programbeszéd megtagadása alkalmával a városháza emeleti folyosóján két ernyő találatott. Igazolt tulajdonosai a városházán átvehetik a hajdu őrmesternél.

* **Pinczér-tanonoznak** két jóra-
való fiu Márkus Jenő Dréher sörcsarnokába felvétetik.

* **Elveszett** folyó hó 7-én, szombaton Debreczentől Berettyó-Ujfaluig „Debreczenből“ felirattal egy sátorponyva. A becsületes megtaláló illő jutalomban részesül. Görbe-utca 7. sz. alatt.

* **Kupfer József** vezetése alatt álló Domán és Kurz posztó- és gyapjuszövet nagyraktárba az őszi és téli idényre legújabb divatu gyapjuszövetek megérkeztek és hogy a mélyen tisztelt vevőközönség olcsón juthasson ugy a legújabb, mint a legfinomabb szövetekhez, elhatároztuk, hogy gyári nagy raktárunkban kicsinyben is oly jutányosan árusítunk, mint nagyban. Tisztelettel Domán és Kurz, Debreczen, Kosuth-utca. Nagy takarékpénztár épületében.

* **Neumann M.** Magyarország legnagyobb és legrégebb férfi-, fiu- és gyermekruha cég debreczeni fióktélepe által a következő közhasznú értesítés közzétételére kértünk fel: Hajdúvármegye és Debreczen szab. kir. város nagyérdemű közönségének páratlanul álló és kényelmes módot nyujtok ruhaszükségletének beszerzésére, a mennyiben nem kell, hogy jó minőségű, elegáns, divatos és mégis olcsó öltönyért Pestre, Bécsbe, esetleg a külföld más várossához forduljanak, mert szükségletét itthon a legjobb hírnévnek örvendő kész férfi-ruha üzletben kiszámíthatatlan nagy választékban teljesen azonos minőségben, — a legutóbbi divatszabás szerint készülve, feltétlenül olcsóbban kapja meg. Raktáros mon kizárólag csakis legjobb szövetekből készült ruhákat tartok s így azon kelleme helyzetben vagyok, hogy áruimmal még a legmagasabb fokú igényeknek is képes vagyok megfelelni. Mértékszerű ruhák elkészítésének külön osztály áll a nagyközönség rendelkezésére. Ezen pártolásra érdemes üzlet Debreczenben, főtér, a magyar kir. postával szemben van. Kitűnő tisztelettel: Neumann M.

* **Lillom aroz- és kézoróme** szeptől, májfolttól és kiütéseket feltétlenül eltávolít, teljesen ártalmatlan, ezért a **Lillom szappannal** együtt a hölgyek legkedveltebb toilttozikkét képezi. **Eredeti** minőségben kapható **L. Kovács Nándor** gyógyszerésznél a „**Fehér Hattyu**“ gyógyszerertárban, 35 és 50 kros tégelyekben, a krémhez való **Lillom szappan** ára 35 kr.

Merénylet Mac Kinley ellen.

Ujabb táviratok.

Buffalo, szeptember 8.

Az estefelé kiadott orvosi jelentés szerint Mac Kinley elnök délelőtt 9 órától fogva összesen vagy négy órát nyugodtan aludt. Állapotát az összes jelenlévő orvosok kielégítőnek jelentik ki. Érverés 128, hőmérsék 101, lélegzés 28.

Buffalo, szeptember 8.

Az este 9 órakor kiadott orvosi jelentés így hangzik: Az elnök zavaratlanul pihen és a legutóbbi orvosi jelentés kiadása óta nem mutatkozik semmi különös jele valamely támadásnak. Érverése 130, hőmérsék 101,6, lélegzése 30.

Chicago, szeptember 8.

Az itteni Daily News közli azokat a vallomásokat, amelyeket Csolgosz merénylő a buffalói rendőrség előtt tett. A merénylő kijelentette, hogy ő csupán anarkista iratok befolyása alatt cselekedett és meg van lepve ama bánásmóddal, melyben a nép a merénylet után őt részesítette. Miután Csolgosz vallomását aláírta, kijelentette, hogy egyáltalában nem bánja tettét, mert megtette a nagy ügyért, amit tehetett. Semmi összeköttetésben nem áll a patersoni csoporttal vagy azokkal az anarkistákkal, a kik Broscit Olaszországba küldték. Büntársai nincsenek. Más buffalói jelentések azt mondják, hogy Csolgosz heismerte, hogy barátaival beszélt tettéről. Egyelőre Csolgosz részére nem rendeltek ki védőt. Ő azt mondta, hogy nem akar ügyvédet.

Cleveland, szeptember 8.

Az itteni rendőrség Csolgosz számos barátjának beható kihallgatása után kijelenti, hogy nem tudott felfedezni jeleket arra nézve, hogy Buffalóban összeesküvés állott volna fenn.

Berlin, szeptember 9.

New-Yorkból jelentik, hogy a **Mac Kinley állapota a lehető legváltságosabb. Az orvosok véleménye szerint semmi remény sincs arra nézve, hogy az elnök a legközelebbi éjszakát túlélje.** A katasztrófa be-következtére különben elvannak készülve s az összes miniszterek együtt vannak.

New-York, szeptember 9.

A merénylő Csolgosz ma azt kérdezte a hozzá bellépő börtönőrtől, **hogy az elnök meghalt-e már?** Az utczákon, különösen a börtön közelében katonaság örködik, **nehogy a felbőszült nép a gyilkos merénylőt megrohánja és meglincselje a börtönében.**

SZÍNHÁZ.

A debreczeni színházban most az összes légszeszlángtartókat újra szerelik fel, a festőtermet légfűtővel és vízvezetékkel látják el. Szóval készülődnek tűzbiztonsági intézkedésekkel is, hogy a szezon nyitás a kitűzött időben akadálytalanul megtörténhessenek.

A falu becsülete. A máramaroszigeti színházban Komjáthy János szintársulata bemutatta A falu becsülete című új népsziművet. A szép nyelvezettel és hivatottsággal írt falusi történet szerzője Ferenczy Odön, Zólyom vármegye főjegyzője. Az előadásból kivált Fái Flóra, Komlóssy Emma, Szabó Irma, Nagy Gyula és Makray Dénes. A bemutatót nagy tetszéssel fogadták.

TÁVIRATOK.

A király elutazása.

Budapest, szept. 9. A király ma délután két órakor Bécsbe utazott.

A kolumbiai háboru.

Washington, szeptember 8. A kolumbiai követség a bogotai külügyi hivataltól táviratot kapott, a melyben új betöréseket jelentenek Venezuela, Ecuador és Nikaragua részéről. A követség továbbá a következő táviratot kapta a panamai helyettes kormányzótól: Egyidejű támadást várunk Panama és Coloutra.

A bur háboru.

Pretória, szept. 9. A város kiváló polgárait kirendelték, hogy felváltva kísérik a vonatokat Pietersburgba. Erre az intézkedésre az adott okot, hogy ujabban ismétlen levegőbe röpitették bur osztályok a vonatokat.

Elhunyt egyetemi tanár.

Bécs, szept. 9. Tomaschek Vilmos a földrajz rendes tanára a bécsi egyetemen ma reggel hirtelen meghalt.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Meglopta a gazdasszonyát.** Ónodi Ida többször büntetett cselédeány meglopta Klein Jánosnét, akinél szolgálatban volt. Leginkább a ruhatárban és fehérneműekben tett kárt. A törvényszék tegnap hat hónapi börtönre ítélte az enyveskező leányt.

§ **Szabadság után.** Dr. Szüts Miklós, a debreczeni kir. törvényszék érdemes elnöke szabadságáról visszaérkezett s tegnap már elfoglalta hivatalát.

§ **Elmebeteg gondnokság alatt.** Az elmebetegek száma az utóbbi időben nagyon szaporodik. Ezt mutatja a törvényszék tábláján kifüggesztett számos gondnokság alá helyezéssről szóló végzés is. Az utóbbi napokban a következő három gondnokság alá helyezést eszközölte a törvényszék. Sáfrány K. Julianna derecskei, Bay Sándor böszörményi és ifj. Sári Imre hajdu-nánási lakosokat, valamennyit elmebetegség miatt helyezte gondnokság alá.

Kiderült büntény.

Egy három év előtt elkövetett büntény derült ki mostanában a vas megyei Nagymákfa községben. Csupor Imre nagymákfalvi lakost ugyanis még 1898 december hó 26-án lakóházának istállójában felakasztva találták. A jelek akkoriban arra mutattak, hogy Csupor öngyilkos lett. El is temették és naprendre tértek az esett fölött. Most, három év múlva azonban szárnyra kelt a faluban a hír, hogy Csupor nem önként vált meg az élettől, hanem meggyilkolták. A csendőrség a szállingó hírekre felvette a nyomozás fonálát és annak során Csupor Imre özvegyét és Márkus Mária nagymákfalvi javasszonyt letartóztatta. Csupor Imre részeges és házsártos volt és nejevel nem a legjobb lábon élt. 1898 december 26-án részegen botorkált haza s teljesen önkívületlen állapotban tért pihenni. Csuporné panaszkodott az éppen akkor ott volt Márkus Mária-nak s kikérte annak tanácsát, hogy mit csináljanak az emberrel.

— Fojtsuk meg a bitangot! — adta meg a rövid választ Márkus Mária.

Csuporné menten kötelelet is hozott. A kötelelet Márkus illesztette a férj nyakára; míg ő az ura fejét tartotta. Csupor Imre még az éjjel kiszenvedett. Mikor már halott volt, a két asszony kivonszolta az istállóba és ott egy kampós szögge felakasztották. Kis vártatva aztán Csuporné átment szomszédjához, Dala Györgyhöz és kérte azt, hogy segítsen neki keresni az urát. Sok keresés után végre bevezette Dalát az istállóba, a hol meg is találták Csupor Imrét.

holtan. Csaporné a csendőrség előtt töredelmesen bevalotta bűnét; Márkus Mária is beismerésben van és azzal indokolja bűnrőszességét, hogy Csaporné egy malacot ígért neki, ha segítkezik abban, hogy az urát eltehessek láb alól. A két bűnös most a vasvári járásbíróság börtönében ül.

CSARNOK,

A büntársak.

— Regény. —

(Folyt.)

Jeán hol eltette, hol elővette az aranyat s ajkáról a meglegedés mosolya lebbent el. Ugy gondolkodott, hogy különösen jókedvében kellett urának lenni, hogy ilyen úgy szólván áldozatkészégre szánta el magát. Azt nagyon jól tudta, hogy gazdája nagy kópé, — mint ahogy magában nevezni is szokta, — de hogy gazdag, vagy csak vagyonos is, azt nem is sejtette. A havi fizetésével nagyon is megvolt akadáva. Rendesen volt valami kifogás, ami miatt két — három franczal mindég kevesebbet kapott. Így tehát volt is oka Jeannak a csodálkozásra s míg a nagycsomó különféle ruhát elrakta, azon gondolkodott mivel lépje meg ebből a szép ragyogó aranyból — Mariettáját.

Ő sem volt fából. Szeretett. Az igaz, hogy az ő negyvenhat évével nem rajongással; de tiszta, önzetlen vonzalommal, legyőzhetetlen vágygyal. Marietta pedig példányképe a hűségnek és ezzel az erénynek is. Fiatalon ismerte meg Jeánt, megesküdött, hogy megvárja, míg kikerül a katonaság alól.

Megesküdött és megtartotta. Hanem a sors Jeannak nem kedvezett, alig birt keresethez jutni s ez volt oka, hogy az ő boldog házassága csak a negyvenhatodik évében teljesülhetett.

Mézes heteit élte. De milyenek azok a mézes hetek. Most is, de meg mindég Mariettájára gondol, jobban esik így neki még a munka is.

Alig szedte rendbe, alig rakta el a ruhákat, már Valnoir visszatért.

— Jeán! Szólítá meg inasát.

— Parancsol uram.

— Mást gondoltam. Nincs szükségem arra, hogy barátot szerezz, de arra se, hogy csuhát keríts.

— Értem.

— De te reád — tevé hozzá Valnoir nagy fontossággal — elkerülhetetlenül szükségem lesz. Nagy fogást kell teljesítenünk. Egy fiatal, gyermekgyilkos anyát fogunk el. A te jutalmad sem marad el.

— Értem uram.

— Tudsz-e hallgatni?

— Mint a sir.

— Bizom benned. Nem szabad elárulnod, hogy ki vagyok. Add ide a barát-csuhát.

Jeán átadta a csuhát és segített urának öltözködni.

— Szakált nem készítetted? Igaz nem volt időd hozzá. Mindegy, ahová megyünk, így sem fognak megismerni. Hanem azért egy kis festék sem ártana. Mit gondolsz Jean?

— Én is azt hiszem.

Jeán elő is keresett egyik szekrény tetejéről piszkos, poros papirdobozokat s abból aztán kikerültek a különféle festékek. Valnoir hozzá is látott a maszkirozáshoz; ő mester volt ebben a tekintetben s felette nagy ügyességgel tudott elbánni velök. Néhány perc múlva senki sem mondta volna, hogy a hírhedt ügyességű titkos rendőr lenne ez a hetven—nyolcvan éves kinézésű barát.

— Mit szólsz hozzám Jean?

— Pompásan sikerült.
— Rám lehet ismerni?
— Nem hinném
— A beszédekről?
— Arról sem.
— Hasonlít a hangom az öreg emberek hangjához?
— Nagyon. Ugy gondolom, kitűnő színész lett volna monsieur Valnoir.
— Apám akarta is; de anyám —
— Ellenezte?

(Folyt. köv.)

Uj fogorvosi műterem

Bethlen-utca 54. szám alatt fogorvosi műtermet nyitottam, hol arany, ezüst, porcellán stb. töméseket, valamint technikai munkákat is végeznek (egyes fogbetétek, gyökerekre csap-fogak, egész fogsor stb.).

Fogadok naponta d. e. 10—12-ig d. u. 3—5-ig

Dr. Winkler Jenő,
egyetemes orvostudor, fogorvos.

20 kr.

egy kiló finom
csemege szőlő

3—4 kilós kosarakban
Szabó Lajos fiai czégnél.

Debreczen, Tisza palota.

Butorok
a legnagyobb választékban jutányos árral, izléses és legszolidabb kivitelben
KILLER EDE
butorgyáros, cs. és kir. udvari szállítónál
DEBRECZEN, FÓPIACZ, kaphatók,
hol úgy a legszerényebb, mint a legdiszesebb menyasszonyi kelengyék, szoba berendezések és díszítések kifogástalanul eszközöltetnek.

ANTAL VINCZE

Férfi divatüzlete.

Debreczen, Simonffy-utca 1. szám

Tisztviselő egyesület ruhaszállítója.

Van szerencsém az igen tisztelt megrendelőim és a nagy közönség becses figyelmét felhívni, hogy úgy a

őszi és téli angol, francia divat szöveteim

a legjobb kivitelben és nagy választékban megérkeztek, azokat igen szolid árral a legújabb divat szerint készítem.

Diszruhák legjobb kivitelben. Amidőn ezeket nagybecsű tudomására hozni szerencsém van, **szöveteim meglepetését** szíves figyelmükbe ajánlva vagyok, kiváló tisztelettel:

ANTAL VINCZE.

Verseny
Czipő-üzlet
olcsó árakra való tekintettel

TOLNAY DÁNIEL áruháza
Debreczen, Főter, a főpostával szemben Ajánl
férfi-, női- és gyermek-czipőket

a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig óriási választékú raktárt tart, előnyösen ismert elsőrangú műhelyi kézi készítéseiből.

Pártoljuk a hazai ipart.

Van szerencsém a n. érd. közönségnek becses tudomására hozni, hogy külföldön sok évi tapasztalataim folytán azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy szép Magyar Hazánkban eddig ismeretlen iparágat honosítottam meg, egy órágyárat, amelyet saját számlámra vezetek, következő czég alatt:

Serli Ede utóda Gasparik Antal
Első Magyar Inga óra gyára.

Debreczen, Piacz u. 16. Alföldi Takarékpénztár alatt.

Gyáramban készítek 8 napban, 1 hónapban, 1/2 évben és 1 egész évben felhúzó-, járó, ütő- és ismétlő inga-órákat, készítek mindennemű **astronómiai regulátorokat, villanyos-órákat, 8 napos utazó-órákat** és mindennemű fogas kerekű rendszereket.

Egyszersmind felhívom a n. é. közönség figyelmét a gazdagon felszerelt óriási raktáromra, a hol a legfinomabb **Omega, Pegasas, Longines, Chronométer, Chronograph** és még más fel nem sorolható óra különlegességeket ezüstben és aranyban, ugymint ékszereket olcsóbban, mint bárhol, gyári áron árusítom.

Javításokat a legújabb svájci módszer szerint majd ujjá alakítom. — Olcsó árak kérem a Magyar Iparpártoló közönséget, jóindulatába és szíves pártfogásába ajánlom gyáramat, óra- és ékszer-raktáramat.

Maradtam hazafias tisztelettel:

Serli Ede utóda Gasparik Antal,
Chronométer és műórás

Első magyar ingaóra gyáros,
M. G. V. pálya órás- és ékszer kereskedő.

Pártoljuk a hazai ipart.

Pártoljuk a hazai ipart.

Órák, ékszerek részletfizetésre.

Apró hirdetések.

Díja 10 szögig 40 fillér, minden további szó 4 fillér; vastagabb betűkből nyomtatott szó 8 fillér.

Apróhirdetések előre fizetendők.

Kitünő munkatály csemege szőlő kilója 18 kr, posta-csomag 1 frt. 35 kr. Dr. Kertész Józsefnél H.-Böszörményben.

Egy kisebb ház,

(2 szoba, konyha, kamara, esetleg pince) udvarral a város bármely részén november 1-sőre bérbe kerestetik. Czim a kiadóhivatalban.

Igyunk Berettyó-Ujfalui

ártézi üdítő vizet, kapható minden fűszerüzletben és kávéházban. Főraktár: Péterfia u. 25.

Glazé-keztyük tisztítását jutányo áron vállalom. — Péterfia-utca 37. sz.

Ügyvédi irodákban és törvénytudóknál előforduló másolásokat, hivatalos órámon kívül olvállalok. — Czim a kiadóhivatalban.

Négy szobás, szép utcái lakás mellék-helyiségekkel együtt bármely órában kiadó. Darabos utca 18. sz.

Lakatos tanonczul jó fiuk felvétetnek Blaskovics Mihály mű lakatos mesternél. Arany János-utca végén.

Igyunk ebesi üdítő ártézi vizet. Kapható minden fűszerüzletben. Főraktár: Piac-utca 7. szám.

Hajmunkák szép hajfonatok és szép női parókák minden színben kaphatók. Szép hajakat veszek. Wiener E. Hatvan-u. 49.

Köhögésnél legjobb a Borsy-féle Pemetefü ezukorka Kapható Borsy-czukrászdában és Jóna és Jóna utak üzletében. 1 doboz 20 fillér.

Hegedű és czimbalom órákat adok kottából vagy anélkül tanulóknak; gyakorlóknak jutányos árért. Czimbalom hangolást elvállalok Kovács Sándor karmester. Késes utca 22.

Cserép és palafedelet.

Ujakat vagy átfedéseket és javításokat szak szerűen jutányosan eszközöl Kompanek József cserép és palafedő mester, lakásom V-ik ker. Homokkert utca 121. szám.

Egy éves kereskedelmi tanfolyamot jeles eredménnyel végzett. szepirásu nő, megfelelő alkalmazást keres. Leveleket F. I. címen Kecskemétre IV. A. Satu-u. 254 szám alá kér.

Tanulónak felvétetik jó házkól való fiu Schvartz M. L. divat üzletében.

Harisnyák nők, férfiak és gyermekek részére a legjobb szintartó pamutból kötve jutányos áron beszerezhetők **Márton Gyula** férfi és női divatüzletében, Bika sz álloda mellett. **Harsnya** fejeléseket olvállal.

Eladó: 1) az acaádi és pércsi utakon ujosztásu föld. — 2) 15. k. holdnyi kitünő minőségű ondódi föld. 3) a homokkert alatt, a közvágóhid közelében 12 kat. holdnyi majorsági föld, lakóházzal és stállóval. **Debreczeni Első Takarékpénztár.**

Jó bizonyítványokkal bíró rőtös kereskedő segéd azonnal felvétetik vidékre. Czim a kiadóhivatalban.

Két szoba butorozva vagy anélkül kiadó. Ugyanott egy használt zongora eladó. Hatvan-u 58.

Mérlegképes könyvelő

és levelező szerény feltételek mellett esti foglalkozást keres. Levelek „Könyvelő” jellegével a lap kiadóhivatalába kéretnek.

Fűszer- és magkereskedés áthelyezése.

Értesitem a n. é. vevőközöniséget, miszerint fűszer-, csemege-, és magkereskedésemet f. év november havában tetemesen megnagyobbítva s teljesen modernül berendezve, a szomszédos ujonnan épült Kardos-féle házba (Kardos és Bosznay üzletek közt) helyezem át. **Kontsek Géza** előbb **Gaszner Károly**.

Elsőrangú női- és gyermek-felöltő áruház!!

Darvas Testvérek

Piacztér, Hungária kávéház mellett.

Megérkeztek az őszi és téli idényre divatos női- és gyermek-felöltők, bundák, blouzok, boak, övök és esőernyők.

Szolid szabott árak.

Vaa szerencsénk a n. érd. közöniséget értesíteni, hogy raktárunk

női-divatosztályát

az őszi- és téli idényre a legújabb

Színes és fekete selyem

Gyapju női ruhaszövet

Flanell, mosó velez

Téli kendő, sál

Ruhadiszek és belésárakkal

dusan felszereltük.

A Kunz József és Társa czégtől

átvett árukat pedig

rendkívül jutányos áron

árusítjuk el. Kiváló tisztelettel:

Donogán és Somossy,

KUNZ JÓZSEF és Társa utódal.

MIHALOVITS J. gyógyszerháza

a „Kigyó“-hoz Debreczenben.

Ajánlja:

HARMAT-ARCZPORÁT (pouder)

mely készítmény fide szint kölcsönöz az arcznak s nem rontja az arcbőrt. Kitünő illata, teljesen ártalmatlan volta, valamint finomsága által vetekedik bármilyen arcra vagy rizsporral. Jól tapad s igen jól fed.

A Harmat-Crème a Harmat szappannal együtt használva az arcbőrt üdévő széppé teszi s megóvja a megránezosodástól.

(Kapható 3 színben fehér, rózsza s érme színben) minta doboz Harmat-pouder ára 50 fillér. (pamacsosal 60 fillér.) Nagy doboz ára 1 kor. 80 fillér.

Ajánlja továbbá következő araporait:

BERLINI FETTPOUDEER (3 féle színben) kis doboz ára 40 fillér, nagy doboz ára 1 kor. s 1 kor. 60 fill.

VELUTIN POUDEER (3 féle színben) kis doboz 60 fill. nagy doboz 4 korona.

Első debreczeni nagyválasztékú

Előnyomda.

Női kézi-munkák iskolás leányok számára és hozzá szükséges szintartó selyem, selymes-pamut, kötő-pamut és horgoló-czérnák, szóval a kézi-munkához tartozó összes kellékek

legelőbb bevásárlási forrása

Füstös Testvéreknél,

Piac-u. 12. Stenczinger házbán.

KÖVÉR IMRE

Kossuth-utca 15.

Divat- kézmű- és rövidaru üzlete.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát

az őszi és téli idényre.

u. m.: Színes és fekete gyapju ruhaszövet, beszerzési áron alul, flanel, mosóvelez, selyem- és posztó téli kendők, férfi fehérneműk, nyakkendők, harisnyák rövid és belés-árak rendkívül jutányos áron.

Minden külföldinél jobbak!

és olcsóbbak.

a „Debreczeni vasöntöde

és géplakatosság!

aranyéremmel kitüntetett

kutszivattyúi, borsajtói és szőlőzuzó gépei!

Eladás egyedül a gyártelepen:

Péterfia végén, a hatházi-utczában

DEUTSCH LAJOS

(előbb Varga Lajos fűszerkereskedésében.)

Piac-utca 38. szám.

olcsó árakon kapható

legjobb minőségű

szobapadló-lakkok

Wischin és Nejedly-féle **bernstein lakk**, Weyrauch-féle **szesz-lakk**. Világhírű pilanát alatt száradó Lechler-féle **Linoleum**.